

ACC. NR. M. 7982 : 1-13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *A. B. Walden*
 Härad: *Mekelstad* Adress: *Lund*
 Socken: *Karlskrona* Berättat av: *Torsten Elmblad*
 Uppteckningsår: *1941.* Född år *c:a 50 år; Karlskrona*

Födelsedag o namnsdag.

sida. 1-3.

H. G. 19.

"Ljusbrytning" (?)

" 3-4

"

Traum

" 4.

H. G. 14

Påsk.

" 5.

Tunnbinderi.

" 5-13.

Skriv endast på denna sida!

De brukade fin både födelsedagen
och namnsdagar särskilt då det
var de namnen de kallades
för. Till födelsedagarna skulle
de alltid ha en kraus och en
såda. Det var alltid mycket
bröd och färdar. Det var kanel-
kringlor och rutor och peppar-
kukor. Efter kaffet brukade de
leka och prata och sedan bjöds
det på saft. De lekte gömma ringen
och pautlekar och andra lugna
lekar. Lekte "hälra på kungen
och dräkning". Då satte kungen och
dräkning på två stolar en bit
från varandra med en filt över.
Det övriga horet satt i en lång rad

1.
f. v. b. K. D.

bredvid och så var där en som
blev bjuden att sitta mellan kungen
o drickningen och som föll i golvet
när båda reste sig.

De äldre sötter och pratade efter
koffet och herrens frugo konjak
punsch och toddys. Sedan frugo
de saft och småbröd - mest skoc-
por. De sötter mest och pratade
om tjänarna och om sina yrken.

ibland bjöds det på kvällsmat
och i allmänhet voro de aldrig
bjudna senare än kl. 1/2 5. 4-tiden
var det vanliga. De väntade gärna
med kalaset till lördagarna och
söndagarna men fruarne kunde
ju ofta ändå ha litet kaffes
samma dag.

Var kunde t.ex. bjuda på sin
vänner på toddy och sedan på
smörgåsar och en ryp till.

Affärerna hade biler och till-
ställningar och dylikt.

Det var i allmänhet mästarar och
deras fruar som vi umgicks med.

Gästerna var ofta bjūdna med
och det var det roligaste vi barn
hade. På sommarkiden arbetade
de så länge gjutet varade. Första
kvällen på hösten som lamporna
tändes skulle alla komma in -
i synnerhet gästerna - och
bjūdas på varm toddy och så
pratade vi och sedan fingo de
smörgåsar. Från och med den kvällen
tändes lamporna. När man på

Vägen upphörde att ha sånt bjöd
de också på varm goddy - konjak
vatten och socker - och smör -
gästbord. - Tallmannekret var vi
14-16 st. i maten. - Det kallades
något på "gästbyråning" eller
den dagen man började såda
gäst hade ett särskilt namn
som jag inte kan komma ihåg.

Det var en bestämd dag då
vi bara skulle springa och lägga
oss tidigt - annars kom be-
nan och tog oss. Det behövde
de bara säga när vi ville vara
ute på kvällen och då rusade
vi in och lade oss.

Ägghoddy bjöds det på till julk
det var på onsdagskvällen. Det

dukades färblikt med ljus och
bjöds på smörgåsar. Vi bjöd i sk.
månhet på smörgåsar.

5.

Bönderna brukade komma
köpa in på gården med
slavlarven, det skulle användas
till alla sorters fläskar, baljer,
bykekar, smördivor. Bok-slav
användes till baljer och smör-
divor och siltkaggas och kut-
tingar. Skotar användes till
fläskaggar och vinkärl. På laarna
brukade bönderna och vi ha med
sig sina små 1-2-3-markabitar
med smör i och det köpte alltid
mjölken upps och ägg och potatis
i tunnvis. På köslarna brukade

de de ha fläskavidor med sig
på lasset. Då köpte man minst
3 fläskavidor och en oxida och
så dog man "ränta" som de hade
med sig i stenkärl. Vi gjorde blod
palt, fläskkorv, medvurstar och
levarkorv och sylta och så sallades
köttet ner. Vi hade stora bykbaljar
med korvsmått.

Getfällerna bodde i ett litet rum
ovägnä och lärlingarna bodde
i ett rum på gården. I min fars
tid kallades det för getfällernas
härberge och senare gesällkam-
maren. De började klockan fem
på morgonen. Det var 3 getfäller
och flera lärlingar under fars
farbror. De åt i köket i 2 om.

Tavvmlindvii

gångar. först de på verkstaden
och sedan husrts folk.

Lärtingarna kallades för lymlos
men de måste kalla gästerna
för herrar. När de slutade kl. 8
på kvällen ringo lärtingarna
städa verkstaden och de brukade
de ofta endast få ligga och sova
i grånhögarna om natten. De
ringo stå på två åt gästerna - de
ringo springa och hämta sprit
åt dem, de sörj på både öl och sprit.
De hade alltid frimåndag men
de måste lärtingarna vara i verk-
staden.

Fars farbror miste följande gång
alla sina barn vid en drunk-
ningsolycka. Gästerna och de ^{dom}

hade givit sig i väg ut till sö-
stället i Lyckeby å och skulle stä-
ra sö till kummar och baljor - man
hade det att stäla med. Söven bun-
tades ihop för att tagas med hem.
När de skulle hem var båden last-
ad så pass hårt att den välte av
svallvågorna från en passerande
ångbåt. Fars farbror som stod och
såg det ropade åt kapteenen på
ångbåten att rädda dem. Han bad
honom under tiden rädda dem
men kapteenen som på ett bestämt
klockslag lovat hämta en högt
uppsatt ämbetsman som var i Lycke-
by sade att bara: "När jag kommer
tillbaka!" Men när kapteenen
kom tillbaka från Lyckeby var

hela kajan full av folk och poliser
måste hejda dem från att
lyncha honom. Han blev genast
avsat ut tjänsten. Men i tidningen
sked det bara att han hjälpt till att
försöka rädda dem men det var
inte sant.

Ute i Västra mark var där pil-
planteringar. Då skulle mästaren och
gesällerna och alla barnen - allesam-
mans - dit en eller två dagar och
hugga ned hela pilgrenar som
bundades i bops och sedan kör-
des hem på härror. Då hade de
mat med sig för hela dagen -
sökt till, sylta, köttbullar, isterband,
medvurst, ostbitar och dricka
och sprit, mjölk och kaffe och

kaffebörd. På kvällen gick man hem igen. Sedan skulle pilgrimerna ställas i stavar på gärdens åt förka.

Stavarna skulle ställas på höden innan den skulle användas.

Pilband och harrelband tockades och klövs. Det kom bönder med hela vagnslast med harrelband och även pilband. Först skulle de skolas och det gick vi bane gåra. Vi fick gå upp mellan 3-5 på morgnarna och skola dem och vi fick betalt 5öre för hundra. Vi skulle ju tjäna mycket pengar till Lönmarknaden. Detta gjordes alltid på förbormannasen. Sedan skulle lärtingarna med

en kviv och en hammare klyva
den alldeles snitt idu. Det gick
bra för den som var vana. Sedan
bars det upp på loftet och på grän-
bodsvindarna eller verkstadsvin-
den för att torka.

De gränarna använde man
till att elda med.

Stavarna bands samman med
vid tunnållöverkningen och sattes
på en ställning som var fylld
med gränor och som de tulle eld
på så att det brann inne i själva
tunnan. När denna så var riktigt
upphetad kastades den i den s. k.
"läskeljan" med vatten och så
slog man ett rep om uppe vid
hanken och drog åt med ett vär-

Skiet verktyg - riktigt hårt och
så slog man ett jämband om -
och på så sätt blev tunnare kyrig.

Mästaren gjorde ett kontakt
med bönderna när det gjordes upp
vad han skulle köpa. Ibland bytte
han med skakar men han fick
ju alltid betala mellanskillna-
den med pengar. När kontakten
gjordes upp skulle de bjudas på
en sup.

För skulle gästerna ha hög
kaff och bonjour och skulle lagas
smått här i härbärgst hus fulla
de än vore. För hade gästerna
en egen fennservis och var och
en hade sin tallrik. På ^(går)Varbro
tid hade de en stor skänka av

dricka ur. Det hängde en thyll
utifrån huseingången. Gästerna
brukade komma med sina
Smålandssportmonner - det var en
stor rundig kappsäck. En del
söp så de hade inte en kappsäck
en gång. De sop upp allt och en-
dast ett fåtal var gifta.

När gästerna skulle göra sitt
mästarens ställdes dessa ut
från de olika ställen. De fick läm-
na in ansökan och vi fick de ett
papper från Rådhuset som de skulle
bli mästare. Så var alla mästare.
na och deras familjer med stor
faj. Åtminstone är det nu.
mera en familjefest.